

Streszczenie

Orientacja sprawcza versus wspólnotowa a jakość relacji osób w związkach międzykulturowych

Liczba związków międzykulturowych rośnie. Tendencja ta wynika z dynamicznych przemian społecznych, obejmujących m.in. migrację, rozwój technologiczny, mobilność i turystykę, a także nowe modele życia. Mimo to w badaniach, wciąż poświęca się im zbyt mało uwagi. Jakość związku jest tematem chętnie eksplorowanym - jednak głównie w kontekście monokulturowych relacji romantycznych. Tymczasem badania wykazują, że na poziomy satysfakcji ze związku wpływają nie tylko czynniki relacyjne, lecz także czynniki indywidualne, środowiskowe i kulturowe. To właśnie kultura wyznacza kontekst i kształtuje ramy, w których jednostki formują wzorce zachowań, systemy wartości i obrazy samych siebie.

Dostępne w literaturze doniesienia badawcze, na temat jakości związków międzykulturowych są dość niejednoznaczne. Dane wskazują zarówno na wyższą lub podobną satysfakcję z relacji w związkach międzykulturowych w porównaniu do monokulturowych, jak i - na jej niższe poziomy.

Celem przeprowadzonych badań była ocena jakości związków międzykulturowych. W projekcie uwzględniono orientację sprawczą i wspólnotową partnerów związku w ocenie osób badanych. Ocena jakości związku została ujęta wielowymiarowo, jako zależna od wzajemnej komunikacji, intymności, zachowań w kłótni oraz satysfakcji seksualnej. Zbadano także pośredniczącą rolę poczucia osamotnienia i zaufania między orientacją partnerów a jakością ich związku.

Przeprowadzono badania kwestionariuszowe metodą CAWI. Przeanalizowano dane uzyskane od 853 respondentów w wieku 18-79 lat ($M=31,84$; $SD=11,82$). Wśród badanych było 418 osób w związkach międzykulturowych oraz 435 osób w związkach monokulturowych. Uczestnikami byli Polki i Polacy w trwałych związkach z przedstawicielami łącznie 74 państw - w tym Polski.

W badaniu zastosowano następujące metody: Skale Sprawczości i Wspólnotowości, Skale Niepohamowanej Sprawczości i Niepohamowanej Wspólnotowości, Zrewidowaną

Skalę Samotności R-UCLA, Skalę Zaufania Diadycznego, Kwestionariusz Satysfakcji Seksualnej oraz Kwestionariusz Stosunków Partnerskich (PFB).

Okazało się, że osoby w związkach międzykulturowych i monokulturowych nie różnią się znacząco pod względem orientacji sprawczej i wspólnotowej, jak i postrzeganej spójności wskazanych orientacji w związku. W odniesieniu do wymiarów jakości związku, stwierdzono wyższe poziomy wzajemnej komunikacji, intymności i zachowań w kłótni oraz niższe - satysfakcji seksualnej w związkach międzykulturowych w porównaniu do monokulturowych.

Wyniki badań wykazały, że poczucie osamotnienia oraz zaufanie pełnią rolę mediatorów związków pomiędzy wybranymi orientacjami (oraz ich wybranymi formami krańcowymi) a wzajemną komunikacją, intymnością, zachowaniami w kłótni i satysfakcją seksualną. Ponadto pełnią funkcję dwóch kolejnych szeregowych mediatorów w omawianych zależnościach.

Przeprowadzone badania stanowią wkład w rozwój nauki i poszerzają wiedzę na temat jakości i trwałości związków międzykulturowych. "Mieszanie się" społeczeństw sprzyja integracji, lecz może także prowadzić do wyobcowania z własnej grupy i w konsekwencji do poczucia osamotnienia. Zaproponowane nowe podejście do badań par międzykulturowych może stać się inspiracją dla kolejnych badaczy. Wynikające z badań wnioski mogą stanowić podstawę, zarówno praktycznych rozwiązań pomocowych i prewencyjnych, jak i działań psychoedukacyjnych. Zaadaptowana Skala Zaufania Diadycznego może stanowić użyteczne narzędzie badawcze.

Słowa kluczowe: związki międzykulturowe, jakość związku, orientacja sprawcza, orientacja wspólnotowa